

SOCIÁLNY PODNIK AKO NÁSTROJ SOCIÁLNEJ EKONOMIKY

SOCIAL ENTERPRISE AS A SOCIAL ECONOMIC INSTRUMENT

PETER WEISS - VASKO KUSIN

ABSTRAKT:

Prijatie zákona 112/2018 Z.z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov znamenalo legislatívne ukotvenie možností využívania nástrojov sociálnej ekonomiky, najmä sociálnych podnikov. Okrem teoretického vymedzenia pojmov sa tento príspevok bude venovať aj konkrétnym možnostiam podpory zdravotne znevýhodnených prostredníctvom nástrojov sociálnej ekonomiky zákona o sociálnom podnikaní

Kľúčové slová: sociálna ekonomika, sociálny podnik, nástroje sociálnej ekonomiky, zdravotne znevýhodnení

ABSTRACT:

Adoption of Act 112/2018 Coll. on social economy and social enterprises and on amending and supplementing certain laws meant legislative anchoring of the possibilities of using social economy instruments, especially social enterprises. In addition to the theoretical definitions, this article will also address concrete possibilities for supporting physically disadvantaged people through social economy instruments of the Act on social economy and social enterprises.

Key words: Social economy, Social enterprise. Social economy Instruments, Physically disadvantaged

Úvod

Sociálne podnikanie je moderný nástroj sociálnej politiky a ekonomiky. Sociálne podnikanie je osobitný druh podnikania, ktorý je založený prevažne na (ne)ziskovom princípe netrhových a polotrhových vzťahov pluralitných poskytovateľov, ktorí pôsobia v oblasti verejného záujmu .

História sociálnych podnikov na Slovensku

Prvý krát sme datovali na území Slovenskej republiky vznik sociálneho podniku na základe zákona ktorý nadobudol účinnosť dňom 1.9. 2008 na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie.

Sociálny podnik:

- bol vytvorený na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie a posilnenie sociálnej kohézie a inklúzie,
- fungoval ako zamestnávateľský subjekt, pomocou a prostredníctvom svojej ekonomickej činnosti sociálny podnik mal naplňovať sociálne ciele:
 - vytvárať nové pracovné príležitosti,
 - zlepšovať zamestnateľnosť podpornými aktivitami v podporovanom pracovnom prostredí,
 - poskytovať pomoc pri hľadaní zamestnania na otvorenom trhu práce. (Mačkinová, M. 2009).

Sociálny podnik zamestnával zamestnancov, ktorí pred prijatím do pracovného pomeru boli znevýhodnenými uchádzačmi o zamestnanie v počte, ktorý predstavoval najmenej **30 %** z celkového počtu jeho zamestnancov. Poskytoval podporu a pomoc zamestnancom, ktorí pred prijatím do pracovného pomeru boli znevýhodnenými uchádzačmi o zamestnanie, nájsť si zamestnanie na otvorenom trhu práce. A najmenej 30 % z finančných prostriedkov získaných z príjmu z predmetu činnosti, ktoré zostali po úhrade všetkých výdavkov na predmet činnosti za príslušné zdaňovacie obdobie podľa daňového priznania, každoročne použil na vytváranie nových pracovných miest alebo na zlepšovanie pracovných podmienok. Sociálny podnik bol zapísaný v registri sociálnych podnikov.

Základným zákonom pre oblasť podpory zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie v sociálnom podniku je zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Priznanie postavenia a register sociálnych podnikov (§ 50 b zákona o službách zamestnanosti) vydáva a vedie Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny.

Aké boli základné podmienky na priznanie štatútu sociálny podnik :

1. podmienku zamestnávania zamestnancov, ktorí pred prijatím do pracovného pomeru boli znevýhodnenými v počte min. 30 % z celkového počtu zamestnancov, žiadateľ preukázal na tlačivách označených ako Žiadosť o priznanie postavenia SP,

2. podmienku bolo preukázať poskytnutú podporu a pomoc zamestnancom, ktorí pred prijatím do pracovného pomeru boli znevýhodnenými uchádzačmi o zamestnanie, bolo potreba nájsť zamestnanie na otvorenom trhu práce a plnil žiadateľ vymenovaním spôsobu zlepšenia podmienok a uvedením konkrétnej formy pomoci a podpory zamestnancom pri hľadaní zamestnania na otvorenom trhu práce, s doložením zmluvy, úhrady faktúry, dohody o spolupráci a iného dokladu preukazujúceho túto skutočnosť za obdobie posledného predchádzajúceho ukončeného kalendárneho roka.

3. podmienku bolo preukázať použitie min. 30 % z finančných prostriedkov získaných z príjmu z predmetu činnosti po prerozdelení za zdaňovacie obdobie kalendárneho roku predchádzajúceho aktuálnemu roku na vytvorenie nových pracovných miest alebo zlepšenie pracovných podmienok zamestnancov SP sa preukazovalo overenou kópiou daňového priznania a notársky overeným dokladom preukazujúcim hospodárenie v sledovanom roku (účtovná závierka vrátane auditu, účtovná závierka, daňové priznanie iný dokument – uvedie sa konkrétne). (Mačkinová, M. 2009).

Žiadateľom o priznanie postavenia sociálny podnik bola v roku 2008:

- právnická osoba (ktorej zákaz podnikania nevyplýva priamo zo zákona) alebo
- fyzická osoba, ktorá spĺňa podmienky podľa zákona o službách zamestnanosti pre priznanie postavenia sociálneho podniku.
- žiadateľom môže byť aj chránená dielňa alebo chránené pracovisko.

Súčasťou žiadosti bolo aj vypracovanie podnikateľského plánu. Podnikateľský plán žiadateľa o priznanie postavenia sociálneho podniku mal preukázať schopnosť jeho ekonomickej samostatnosti, schopnosť manažovať riziká a schopnosť svojimi výrobkami alebo poskytovanými službami udržať sa v miestnom konkurenčnom prostredí. Cieľom a stratégiou podnikateľského zámeru založenia a zabezpečenia vyrovnaného hospodárenia sociálneho podniku rozpracované v podnikateľskom pláne by mali odpovedať na otázky:

- čo sa chce dosiahnuť
- ako sa to dosiahne
- kedy sa to dosiahne
- aké sú riziká (Mačkinová, M. 2009).

Podpora štátu pri financovaní sociálneho podniku bola v roku 2008:

- príspevok na vytvorenie a udržanie pracovných miest pre zamestnancov, ktorý poskytoval Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, v ktorého územnom obvode sa vykonávala predmet činnosti,

- tento sa poskytoval na základe uzatvorenej písomnej dohody počas 12 kalendárnych mesiacov najviac vo výške 50% z celkovej ceny práce,
 - príspevok bolo možné poskytnúť aj po uplynutí 12 kalendárnych mesiacov, ak sa zamestnanec neumiestnil na otvorenom trhu práce,
 - poskytoval sa vo výške 40% z celkovej ceny práce,
 - príspevky boli štedrejšie ako u iných opatrení, ale ich cieľom bolo riešiť najmä regionálnu a lokálnu dlhodobú nezamestnanosť u viacnásobne znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie – najmä marginalizované skupiny
- ▶ Výška príspevku na vytváranie pracovných miest počas 12 mesiacov v roku 2008:
 - ▶ Celková cena práce 25 975 Sk

50% z 25 975 Sk = 12 987,50 = 12 988 Sk = 431, 106021 EUR = **431 EUR**

40% z 25 975 Sk = 10 390 Sk = **345 EUR**

§50c zákona – príspevok na podporu vytvárania a udržania pracovných miest v sociálnom podniku

Právny stav od 1. mája 2008		
výpočet príspevku	Suma mesačne	Suma za rok
prvých 12 kalendárnych mesiacov		
najviac 50% z CCP mesačne	12 988	155 856
ďalších 12 kalendárnych mesiacov		
Najviac 40% z CCP mesačne	10 390	124 680

CCP – celková cena práce (25 975 Sk) vypočítaná z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za I. až III. Štvrťrok 2007 (19 209 Sk) **Výhodou sociálneho podniku** bolo, že môže pomôcť riešiť nezáujem zamestnávateľov o zamestnávanie marginalizovaných skupín.

Súčasný stav sociálnych podnikov na Slovensku

Iba minulý rok vstúpil na Slovensku do platnosti zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch, ktorý nadobudol účinnosť 1. mája 2018. Tento zákon ponúka aj možnosti konkrétneho využitia nástrojov sociálnej ekonomiky. Vhodne nastavené nástroje sociálnej ekonomiky môžu pozitívne ovplyvňovať tvorbu pracovných miest, podporovať marginalizované alebo znevýhodnené skupiny, vrátane občanov so zdravotným znevýhodnením. Téma sociálnej ekonomiky rezonuje nielen na národných úrovniach

jednotlivých štátov EÚ, ale aj na úrovni Európskej únie ako celku. S týmto pojmom sa a čoraz intenzívnejšie stretávame aj na Slovensku.

Sociálna ekonomika

Lapinová a Viciánová Hroncová (2014) vnímajú vyvíjanie sa sociálnej ekonomiky ako reakciu na zlyhávanie trhu v oblasti zamestnateľnosti, zamestnávania, nedostatočného vzdelávania a rekvalifikácie pracovných síl a s tým súvisiace negatívne dopady v podobe chudoby, ako aj iných sociálnych problémov rôznych marginalizovaných skupín.

Oblasť vzdelávania a kvalitného riadenia inštitúcie vzdelávania intenzívne rezonuje nielen na Slovensku, ale je vnímaná ako mimoriadne dôležitá téma aj z pohľadu Európskej únie (Domokos, G. 2009).

Pojem sociálnej ekonomiky v súčasne dobe definuje viacero autorov, inštitúcií alebo organizácií. Sociálna ekonomika sa ako činnosť historicky spája najmä s rôznymi typmi ľudových združení a družstvami, ktoré sú jej súčasťou. Aj moderná koncepcia sociálnej ekonomiky je založená na pôvodnom systéme hodnôt, zásad správania sa a fungovaní ľudových združení a družstevných hnutí. Sociálna ekonomika ako ju vnímame dnes je založená na troch skupinách organizácií družstvá, vzájomné spoločnosti a združenia. V poslednej dobe však čoraz dôležitejšiu úlohu zohrávajú aj nadácie. Vznik sociálnej ekonomiky bol podmienený reakciou najviac zraniteľných a ohrozených sociálnych skupín, ktoré reagovali na nové podmienky, ktoré vznikali s rozvojom priemyslu a automatizáciou výrobných procesov in Campos, Ávila (2012). Medzinárodná organizácia práce (ILO) – definuje sociálnu a solidárnu ekonomiku ako pojem určujúci „podniky a organizácie, najmä družstvá, spolky, asociácie, nadácie a sociálne podniky, ktorých spoločným špecifickým znakom je produkovať tovary, služby a poznanie, pričom súčasne sledujú hospodárske a sociálne ciele, ako aj ciele na podporu solidarity“.

Bednáriková (2011) vníma pojem sociálnej ekonomiky ako „súhrn aktivít uskutočňovaných subjektmi sociálnej ekonomiky, ktorých cieľom je zvýšiť zamestnanosť v miestnych podmienkach alebo uspokojiť ďalšie potreby a ciele komunity v oblasti ekonomického, sociálneho, kultúrneho a environmentálneho rozvoja“. Európska Komisia používa pojem sociálna ekonomika na definovanie špecifickej časti hospodárstva: súboru organizácií (historicky zoskupených do štyroch hlavných kategórií: družstvá, vzájomné spoločnosti, združenia a v poslednej dobe aj nadácie), ktoré v prvom rade sledujú sociálne ciele a sú charakterizované participatívnymi systémami riadenia.

Z pohľadu zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch je sociálna ekonomika „súhrn produktívnych, distribučných alebo spotrebiteľských aktivít vykonávaných

prostredníctvom hospodárskej činnosti alebo nehospodárskej činnosti nezávisle od štátnych orgánov, ktorých hlavným cieľom je dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu.“

Z uvedených zdrojov a definícií je jasné, že primárnym cieľom sociálnej ekonomiky nie je iba dosiahnutie zisku, ale je tu jasne badateľný sociálny rozmer, solidarita alebo forma spoločenského prospechu. Možno konštatovať, že sociálna ekonomika má v rámci Európskej únie silnú pozíciu a tendenciu rastu. Sociálne podniky tvoria 10 % všetkých podnikov z pohľadu Európskej únie. Vytvárajú pracovné miesta pre 14,5 miliónov osôb, čo je 6,5% z pohľadu celkovej zamestnanosti. Všetky typy sociálnych podnikov združujú vyše 160 miliónov členov (najmä v podobe členstva v družstvách a vzájomných sporeiteľniach). Približne každý štvrtý podnik založený v Európe je sociálnym podnikom.(údaj zo stránky Európskej komisie)

Polák a Schinglerová (2014) uvádzajú, že sociálna ekonomika predstavuje aj pre Slovenskú republiku veľký potenciál, aj keď je zatiaľ na Slovensku marginalizovaným sektorom hospodárstva. Vzhľadom na možnosť pozitívneho ovplyvňovania tvorby pracovných miest pre ľudí, ktorí majú problém uplatniť sa na trhu práce, dlhodobo nezamestnaných, marginalizované skupiny, je toto odvetvie potrebné detailnejšie analyzovať a hľadať možnosti jeho podpory a rozvoja zo strany štátu.

Sociálny podnik

Mendell a Nogales (2009,) definujú sociálny podnik ako „nový inovačný obchodný model, ktorý spĺňa sociálne aj hospodárske ciele, ktoré prispievajú k integrácii na trhu práce, sociálnemu začleneniu a hospodárskemu rozvoju.“ Bednáriková a Francová (2011) považujú sociálny podnik za subjekt sociálneho podnikania, ktorým je „právnická osoba založená na základe súkromného práva alebo jej súčasťou, alebo fyzická osoba, ktorá spĺňa princípy sociálneho podniku. Sociálny podnik napĺňa verejne prospešný cieľ, ktorý je formulovaný v zakladajúcich dokumentoch. Vzniká a rozvíja sa na koncepte tzv. trojitého prospechu - ekonomického, sociálneho a environmentálneho.“

Viacerí autori poukazujú aj potrebu prepájania viacerých sektorov, prepojenia súkromnej, neziskovej, verejnej sféry, resp. štátu. Skovajsa (2004) poukazuje na značné prekrývanie sociálnej ekonomiky s neziskovým sektorom. Hunčová (2007) vníma sociálnu ekonomiku aj ako formu partnerstva verejného a súkromného sociálneho sektoru, ktoré kooperujú pri presadzovaní politiky zamestnanosti a v oblasti poskytovania verejných služieb. Venclík a kol. (2016) uvádza, že podnikateľskú činnosť sociálnej ekonomiky vykonávaná so sociálnym kontextom a za účelom vytvárania vhodných podmienok a pracovných príležitostí pre

znevýhodnené skupiny na trhu práce musí byť realizovaná za finančnej podpory a verejnej správy a úzkej spolupráci s ňou.

Pojem sociálny podnik je ukotvený aj v slovenskej legislatíve v zákone o službách zamestnanosti 5/2004 Z.z. a v zákone 112/2018 Z.z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch. Sociálny podnik má v zákone o službách zamestnanosti priznané postavenie sociálneho podniku ako sociálny podnik pracovnej integrácie. Zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch definuje sociálny podnik ako subjekt sociálnej ekonomiky, ktorý vykonáva sústavne, samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť hospodársku činnosť, jeho cieľom je dosahovanie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, v ktorom k dosiahovaniu pozitívneho sociálneho vplyvu prispievajú tovary alebo služby, ktoré vyrába, dodáva, poskytuje alebo distribuje, alebo k nemu prispieva spôsob ich výroby alebo poskytovania. Sociálny podnik v prípade zisku použije viac ako 50% zo zisku po zdanení na dosiahnutie pozitívneho sociálneho vplyvu alebo časť zisku rozdeľuje podľa Obchodného zákonníka, rozdeľuje ju podľa postupov a pravidiel, ktoré nenarúšajú dosahovanie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu.

Zákon o sociálnom podnikaní klasifikuje nasledovné typy sociálnych podnikov:

Integračný podnik - je registrovaný sociálny podnik, ktorého dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu spočíva v zamestnávaní znevýhodnených osôb alebo zraniteľných osôb

Sociálny podnik bývania - je registrovaným sociálnym podnikom, ktorého dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu spočíva vo výstavbe alebo prestavbe bytov alebo nájmu bytov osobám s mesačným príjmom do výšky mediánu mesačnej mzdy. Účelom tohto sociálneho podniku je podpora nájomného bývania

Inklúzia zdravotne znevýhodnených prostredníctvom rozvíjajúcich sa nástrojov sociálnej ekonomiky

Medzi najviac ohrozené skupiny na trhu práce patria zdravotne znevýhodnení občania. Slovenská republika deklaruje podporu takto znevýhodneným občanom, aj prostredníctvom rôznych stratégií, akčných plánov a dokumentov, či už na národnej alebo nadnárodnej úrovni. Aj dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím deklaruje podporu uplatňovanie práva na prácu, osobám so zdravotným „tvorbu pracovných príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím a ich kariérny postup na trhu práce“ a podporovať „príležitosti na samostatnú zárobkovú činnosť, podnikanie, rozvoj družstiev a začatie vlastného podnikania“.

Zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch upravuje konkrétne oblasti podpory osobám so zdravotným postihnutím. Z pohľadu zákona o sociálnej ekonomike sú osoby so zdravotným postihnutím znevýhodnenými osobami vtedy, ak je táto osoba uznaná za

invalidnú (v zmysle § 44 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 71 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z.). Osoba so zdravotným postihnutím nemusí byť uznaná iba invalidná, ale môže mať dlhodobé zdravotné postihnutie znižujúce jej telesné, duševné a zmyslové schopnosti, ktoré bránia jej plnohodnotnému a účinnému zapojeniu sa do pracovného prostredia v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§ 88 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov.)

Podpora zdravotne znevýhodnených môže byť realizovaná najmä prostredníctvom integračného podniku. Na dosiahnutie pozitívneho sociálneho vplyvu sa požaduje, aby integračný podnik zamestnával:

- 30% znevýhodnených osôb z celkového počtu zamestnancov
- 30% zraniteľných osôb z celkového počtu zamestnancov, alebo
- 40% znevýhodnených osôb a zraniteľných osôb z celkového počtu zamestnancov

Podporu na takúto formu majú všetky podniky, ktoré spĺňajú potrebné zákonné náležitosti a vykonávajú činnosť na Slovensku.

Konkrétna forma pomoci podpora je poskytovaná priamou podporou, formou investičnej pomoci, kompenzačnej pomoci a pomoci na podporu dopytu.

Investičná pomoc je vnímaná ako nástroj na „rozbehnutie“ sociálneho podniku, môže sa poskytnúť vo forme:

- a) finančného nástroja
- b) podmienne vrätného finančného príspevku
- c) nenávratného finančného príspevku
- d) dotácie
- e) prevodu vlastníctva k nehnuteľnému majetku alebo zámeny nehnuteľného majetku za cenu nižšiu ako je všeobecná hodnota majetku

Dôležitým a základným pravidlom je, že dotácia alebo príspevok sa poskytne až vtedy, ak je podnikateľský plán posúdený ako životaschopný.

Kompenzačnú pomoc je určená verejnosprospešným podnikom, ktoré sú v dôsledku dosahovania pozitívneho sociálneho vplyvu znevýhodnené oproti bežným podnikateľským subjektom. Pomoc sa poskytuje vo forme:

- a) finančného nástroja
- b) dotácie
- c) kombinácie finančného nástroja a dotácie

Zákon tiež umožňuje registrovaným integračným sociálne podnikov využívať aj nástroje aktívnych opatrení na trhu práce (príspevky, kompenzačné príspevky)

Pomoc na podporu dopytu – je poskytovaná formou servisných poukážok. Účelom je vytvorenie právneho rámca pre vytváranie dopytu prostredníctvom dotovaných poukážok.

Nepriama podpora - Pôvodne bola plánovaná aj nepriama podpora, ktorá ale v súčasne platnom zákone o sociálnom podnikaní uvedená nie je. Zaradenie nepriamej podpory je stále plánované a pripravuje sa. Podľa vecného zámeru zákona o sociálnej ekonomike by sa nepriama podpora poskytovala formou daňových úľav (znížená sadzba DPH pre aktivity registrovaných sociálnych podnikov v rámci sociálnej ekonomiky, čiastočné zníženie dane zo zisku, oslobodenie od niektorých daní a poplatkov. Druhou formou nepriamej podpory by mohla byť aj forma vytvárania dopytu prostredníctvom verejného obstarávania (sociálny aspekt vo verejnom obstarávaní, vyhradené zákazky). Šebestová (2019) uvádza, že pre zakladateľa sociálneho podniku je potrebné, aby mal informácie o tom „čo je spoločensky prospešná služba“ pre sociálnu ekonomiku. Ide najmä:

- ⇒ o poskytovanie zdravotnej starostlivosti
- ⇒ poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti,
- ⇒ tvorba, rozvoj, ochrana a obnova duchovných a kultúrnych hodnôt,
- ⇒ ochrana ľudských práv a základných slobôd,
- ⇒ vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry,
- ⇒ výskum, vývoj, vedecko-technické a informačné služby,
- ⇒ tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva,
- ⇒ služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti,
- ⇒ zabezpečovanie bývania, správy, údržby a obnovy bytového fondu.

Záver

Sociálne podnikanie ma rozhodne veľký potenciál aj v podmienkach Slovenskej republiky. O dôležitosti a perspektíve tejto oblasti svedčí aj dlhoročná skúsenosť so sociálnou ekonomikou a rôznymi nástrojmi sociálnej ekonomiky v krajinách EÚ. Pozitívnu správou je, že na Slovensku je podpora sociálnych podnikov možná aj prostredníctvom štrukturálnych fondov Európskej únie. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny v súčasnosti realizuje v rámci Operačného programu Ľudské zdroje. národný projekt „Inštitút sociálnej ekonomiky“. Hlavným cieľom tohto projektu je vytvorenie a pilotné overovanie fungovania systému podpory rozvoja sociálnej ekonomiky v Slovenskej republike na základe zákona č. 112/2018

Z.z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch. V indikatívnom harmonogram výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok pre prioritné osi 2,3,4 Operačného programu Ľudské zdroje je v decembri 2019 plánované vyhlásenie dopytovo orientovanej výzvy „Podpora rozvoja regionálnej a miestnej zamestnanosti prostredníctvom subjektov sociálnej ekonomiky“ v plánovanej alokácii 30 mil. eur zo zdrojov EÚ. Na naplnenie potenciálu sociálnej ekonomiky bude dôležité efektívne využívanie zdrojov, či už zo štátneho rozpočtu alebo prostredníctvom štrukturálnych a investičných fondov EÚ. Vytvorenie vhodných podmienok pre žiadateľov za účelom kvalitne pripravených projektov môže výrazne napomôcť naštartovaniu sociálnej ekonomiky na Slovensku. Kľúčovým faktorom bude aj spolupráca stakeholderov v problematike sociálnej ekonomiky, či už pri zavádzaní nepriamej formy podpory pre sociálne podniky alebo aj v iných, dôležitých oblastiach. Jasne definovaná a správne nastavená podpora môže výrazným a pozitívnym spôsobom ovplyvniť efektívne využívanie nástrojov sociálnej ekonomiky. V neposlednom rade je tu potreba presvedčiť verejnosť o zmysle nástrojov sociálnej ekonomiky a potrebe ich realizácie, najmä vzhľadom na negatívny mediálny obraz v minulosti, pri realizácii projektov sociálnych podnikov.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

BEDNÁRIKOVÁ, D. a P. FRANCOVÁ., 2011. Studie infrastruktury sociální ekonomiky v ČR – plná verze.1. vyd. Praha: Nová ekonomika, o.p.s. 63 s. ISBN 978-80-260-0934-4

CAMPOS JOSÉ, and CHAVES, R.A. 2012 The Social Economy in the European Union: Report Drawn up for the European Economic and Social Committee by the International Centre of Research and Information on the Public, Social and Cooperative Economy (CIRIEC). EESC, 2012.

DOMOKOS, G. 2009. The role of national languages in the rise of national identity in Europe In: Pázmáneum to blindern : contributions to regional and cultural studies : Central Europe and Scandinavia. - Piliscaba : Pázmány Péter Catholic University, Faculty of Humanities, 2009. - S. 15-21. ISBN 978-963-9206-76-2

HUNČOVÁ, M. 2007. Sociální ekonomika a sociální podnik. Vyd. 1. Ústí nadLabem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2007. 181 s. ISBN 978-80-7044-946-2.

ĽAPINOVÁ, E., a J. VICIÁNOVÁ HRONCOVÁ. 2014. Ekonomika socialneho podniku (Antológia).Printed in Slovakia, 2014, 208 s., ISBN 978-80-557-0798-3

INDIKATÍVNY harmonogram výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok pre prioritné osi pre osi 2,3,4 operačného programu ľudské zdroje na rok 2019, dostupný z: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/harmonogram-vyziev/ihv2017-21-02-2017.pdf>

MAČKINOVÁ, M. 2009. Sociálny podnik In: Ošetrovateľský obzor. - ISSN 1336-5606. - Roč.6, č.4 .2009, s. 147-148.^[1]_[SĚP]

MENDELL, MARGUERITE, and ROCIO NOGALES. 2008. Social Enterprises in OECD Member Countries: What Are the Financial Streams? Alliance De Recherche universités-communautés En économie Sociale, 2008.

NÁRODNÝ PROJEKT INŠTITÚT SOCIÁLNEJ EKONOMIKY,
dostupné z: <https://www.ia.gov.sk/sk/narodne-projekty/narodny-projekt-institut-socialnej-ekonomiky>

SKOVAJSA, M. 2004. Sociální ekonomika v Evropské unii a její aplikace na podmínky České republiky: osvětová publikace. Vyd. 1. Praha: Orfeus, 2004, 48 s. ISBN 80-903-5191-3.

SOCIAL economy in the EU
Dostupné z https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy_en

ŠEBESTOVÁ, P. 2019. *Projektový manažment sociálnych podnikov*. Brno: MSD 2019. 166 s. ISBN 978-80-7392-315-0

VENCLÍK, M., BÜRGER, J. a V. VOJÁČKOVÁ. et al. 2016. Sociální podnikání v praxi. Brno: Komora sociálních podniků ve spolupráci s Jihomoravským krajem, 2016.67 s., ISBN 978-80-905683-4-1.

Legislativa

DOHOVOR o právach osôb so zdravotným postihnutím,

Dostupné z <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/uvod/legislativa/socialna-pomoc-podpora/dohovor-osn-pravach-osob-so-zdravotnym-postihnutim-opcny-protokol-sk-aj.pdf>

Zákon č. 112/2018 Z.z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch

Zákon č. 5/2004 Z.z o službách zamestnanosti

Zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov

Zákon č. 311/2001 Z.z. zákonník práce v znení neskorších predpisov

Zákon č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

KONTAKT

Mgr. Peter Weiss,
prof. PhDr. Vasko Kusin DrSc.
Department of Social Work
Faculty of Education in Bratislava
of the Comenius university in Bratislava
e-mail. Weiss@fedu.uniba.sk, kusin@fedu.uniba.sk